

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 3 mei 2001

**over de verenigbaarheid bedrijfsafvalwater
met RWZI-exploitatie**

2001 | 15

D/2001/7080/A15

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2001 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31

1. Inleiding

Met het schrijven van 19 februari 2001 van Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Vera Dua ontving de MiNa-Raad een vraag om advies uit te brengen tegen het eind van de maand over de “handleiding inzake beoordeling verenigbaarheid bedrijfsafvalwater met RWZI-exploitatie.”

De brief van de minister verduidelijkt dat deze handleiding de beleidsaanpak inzake de behandeling van bedrijfsafvalwater vertolkte. De handleiding zou overhandigd worden aan de aanwezigen op provinciale dagen. Vijf provinciale dagen werden ingericht tussen 23 maart en 5 april 2001 door de VMM, AMINAL, AQUAFIN en de provincie. Het doelpubliek van deze provinciale dagen waren de bedrijven, bedrijfsfederaties, Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen, intercommunales en beheerders industrieterreinen, gemeentebesturen, de bestendige deputatie, leden van de provinciale milieuvergunningcommissie en gewestelijke milieuvergunningcommissie.

De timing van de adviesvraag was voor de MiNa-Raad onhaalbaar. Daarom heeft de Raad een uitstel gevraagd voor dit advies. Kort nadien kwam ook nog het signaal dat het opzet van de provinciale dagen fundamenteel gewijzigd werd van een informatieve vergadering naar een discussievergadering. Een advies van de MiNa-Raad voor eind februari 2001 zou overigens niet meer leiden tot een aanpassing van de handleiding. Tot een eventuele aanpassing zou pas beslist worden na afloop van de provinciale dagen. Bijgevolg gaat de MiNa-Raad ervan uit dat zijn advies op 3 mei 2001 nog een zinvolle bijdrage is tot het debat.

Prof. dr. R.F. Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

2. Advies

2.1. Situering

[1] **Situering van de adviesvraag.** De adviesvraag handelt eigenlijk over de keuze die de bedrijven en de overheid moeten maken inzake het zuiveren van bedrijfsafvalwater op een collectieve rioolwaterzuiveringsinstallatie. Dit prangende onderwerp werd eerder door het beleid en door de MiNa-Raad benaderd onder de term *afkoppelingsbeleid*. Het *afkoppelingsbeleid* kwam voor het eerst ter sprake in het ontwerp-AWP-II Dender en Mark¹. Die term hield in feite in dat p-bedrijven² die op de riolering lozen met het oog op de zuivering van het afvalwater op een RWZI, dit daarna niet meer zouden kunnen. Zij zouden dus genoodzaakt worden een eigen waterzuivering te realiseren. Een dergelijke zuivering aan de bron van de afvalwaterstroom wordt ook als een vorm van “bronbenadering” beschouwd.

In de adviesvraag wordt het negatief klinkende *afkoppelingsbeleid* vervangen door *optimalisatie RWZI's* wat meteen ook verduidelijkt dat het niet enkel gaat om het *afkoppelen* maar ook over het zoeken naar grenzen en mogelijkheden om bedrijfsafvalwater op RWZI's aan te sluiten.

1) VMM, Ontwerp-AWP-II Dender en Mark, voorgesteld op 15 juni 1994, p.89 e.v./137.

2) p-bedrijven werden in het Ontwerp-AWP-II Dender en Mark (p.44) gedefinieerd als “Bedrijven die boven de drempelwaarde uitkomen van N1 en/of N2 en/of N3

worden als de op gebied van lozing belangrijke of prioritaire bedrijven aangeduid.

Aldus werden de drempelwaarden zodanig berekend dat 90% van de totale emissie van zuurstofbindende componenten, zwevende stoffen en nutriënten en 99% van

de totale zware metalen weerhouden wordt... Op basis van deze parameterwaarden werden met de heffingsformule volgende drempelwaarden berekend: N1 = 600 VE, N2 = 200 VE; N3 = 400 VE.”

De term *afkoppelingsbeleid* kan ook verwarrend klinken omdat *afkoppelen* inmiddels ook gebruikt wordt wanneer gesproken wordt over het ontkoppelen van de regenwaterafvoer en van de afvoer van afvalwater. Dit laatste komt in het huidige dossier wel zijdelings ter sprake.

[2] **Eerdere adviezen over afkoppeling van bedrijven.** In diverse adviezen heeft de MiNa-Raad een unaniem standpunt ingenomen over het afkoppelingsbeleid ten aanzien van bedrijven³. De Raad herneemt dit standpunt als basis voor het voorliggende advies.

Een aantal argumenten pleiten ervoor om in eerste instantie deze bronbenadering voor te staan:

- de meestal specifieke samenstelling van het afvalwater van bedrijven;
- de met de activiteit fluctuerende samenstelling en/of debiet van het afvalwater; en
- de moeilijk in te schatten evoluties van het bedrijf op langere termijn.

Bovendien wordt met zo'n bronbenadering het principe *de vervuiler betaalt* op de meest directe wijze toegepast, en kan zo'n bronbenadering de vervuiler stimuleren tot een preventieve productieprocesgeïntegreerde aanpak i.p.v. een end-of-pipe-aanpak.

Objectieve criteria om af te lijnen of bedrijven in aanmerking komen om aan zelfzuivering te moeten doen, zijn derhalve wenselijk (dit is m.a.w. een afbakening van de bedrijven die in het ontwerp-AWP II 'P-bedrijven' worden genoemd). Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze criteria niet uniform hoeven te zijn voor het ganse gewest, maar ook rekening kunnen houden met lokale omstandigheden (bv. capaciteit van de RWZI, ...).

Dit neemt voor de MiNa-Raad niet weg dat afvalwater van bedrijven die op grond van voorgaande afbakening aan zelfzuivering zouden moeten doen, in bepaalde situaties toch kan worden opgenomen in het zuiveringspakket van de RWZI. De bronbenadering moet men dus kunnen verlaten indien daar zuiveringstechnische, natuurtechnische, economische of planologische of andere redenen voor zijn:

- de zuiveringstechnische motivering bestaat erin dat er een beter globaal zuiveringsrendement zou ontstaan, met minder negatieve milieueffecten, dan na gescheiden zuivering;
- de natuurtechnische motivering bestaat erin dat een goede koppeling gebeurt met het behoud, herstel of bevordering van natuurwaarden in de omgeving⁴;
- de economische motivering bestaat erin dat de gezamenlijke zuivering met hetzelfde resultaat kennelijk goedkoper is dan een gescheiden zuivering;

3) MINA-RAAD, *Advies van 6 oktober 1998 over het voorontwerp van decreet betreffende integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening*, afl. 1998/17, p.33-35/51.

MINA-RAAD, *Advies van 8 juni 2000 over de behandeling van stedelijk afvalwater in Vlaanderen*, afl. 2000/19, p.32-33/38.

4) Bijvoorbeeld doordat door de lozing in een collectief systeem een

afvoer naar benedenstrooms plaatsvindt waar de ecologische impact van de lozing van een RWZI op de ontvangende waterloop kleiner is.

- de planologische motivering bestaat erin dat een bijkomende afvalwaterzuiveringsinstallatie voor een bedrijf planologisch niet wenselijk of niet mogelijk zou zijn.

Vanzelfsprekend moet de concrete RWZI kwalitatief in staat zijn om het bedrijfsafvalwater te zuiveren, en moet de collectieve installatie over voldoende capaciteit beschikken - ook voor de toekomstige ontwikkelingen inzake toevoer van huishoudelijk afvalwater. Deze voorwaarden moeten in de mate van het mogelijke worden geobjectiveerd. Wanneer na beide vorige afwegingen blijkt dat de zuivering van bedrijfsafvalwater toch op collectieve infrastructuur aanvaardbaar is, kunnen deze bedrijven met de overheid onderhandelen en de overeenkomst contractueel vastleggen. De overheid moet vooraf de randvoorwaarden voor deze contracten onderzoeken en vaststellen.

Wanneer het specifiek gaat over voor het aquatisch milieu gevaarlijke stoffen, schaarde de MiNa-Raad zich achter het principe dat bedrijven zelf maatregelen moeten nemen om deze verontreiniging te voorkomen. Het gaat hier immers over stoffen die over het algemeen moeilijk kunnen worden gezuiverd in een openbare RWZI (bv. zware metalen en organische micro-polluenten). Ook voor het verbeteren van de kwaliteit van het RWZI-slib heeft de MiNa-Raad gepleit voor een preventiebeleid om de "wet van behoud van ellende" te doorbreken⁵. Zo kan voorkomen worden dat een initieel probleem van afvalwater verschoven wordt via vaste afval naar bodem of lucht.

Bij het vastleggen van de drempel voor de lozing van deze stoffen op riolering in de milieuvergunning, moet naast de sectorale voorwaarden van VLAREM II rekening worden gehouden met: (a) de geldende milieukwaliteitsnormen en prioritaire stoffen die zijn aangeduid bij de derde en vierde Noordzeeconferentie; (b) de emissienormen die gelden voor een RWZI; (c) de gemiddelde kwaliteit van huishoudelijk afvalwater.

- [3] **Vrijstelling van afvalwaterheffing voor de lozing van RWZI's.** In het verleden heeft de MiNa-Raad ook herhaaldelijk de vrijstelling van afvalwaterheffing voor de lozing van RWZI's aan de kaak gesteld⁶. Dit is ook aan de orde wanneer sprake is van de verenigbaarheid van bedrijfsafvalwater met de RWZI-exploitatie. Door de vrijstelling van heffing ontstaat een ongelijke behandeling tussen bv. bedrijven met een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie en bedrijven die op de riolering lozen. De kosten van de heffingen dienen doorgerekend aan de vervuiler overeenkomstig het principe *de vervuiler betaalt*. De Raad meent ook dat het aanrekenen van een heffing een bijkomende permanente stimulans zal zijn (bovenop de lozingsvoorwaarden) voor de optimale exploitatie van de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

5) MINA-RAAD, Advies van 2 juni 1994 over het ontwerp van beleidsnota inzake de verwijdering van RWZI-slib en het ontwerp Slibafvoerplan Vlaanderen, afl. 1994/7

6) MINA-RAAD, Advies van 26 oktober 1995 over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996, afl. 1995/13, p.20/13-22.

MINA-RAAD, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, afl. 1999/18, p.53/54.

2.2. Algemeen

[4] **Bronnen.** De Raad heeft twee hoorzittingen georganiseerd met diverse actoren in het dossier⁷. Verder hebben verschillende leden van de Raad ook inspiratie gezocht en gevonden tijdens de provinciale dagen.

[5] **Een handleiding is positief.** De handleiding op zich is een positief gegeven omdat het voor de administratie een bruikbaar instrument kan zijn om tegemoet te komen aan de voorstellen van de MiNa-Raad omtrent de verwerking van bedrijfsafvalwater op een RWZI. De MiNa-Raad stelt ook vast dat de handleiding tegemoet komt aan zijn wens tot objectivering van de beleidsstrategie m.b.t. de optimalisatie van RWZI's en de eerdere adviezen van de Raad in haar uitgangspunten opneemt. Dit neemt echter niet weg dat de uitwerking van die principes toch tot een aantal fundamentele opmerkingen heeft geleid. Deze handleiding voor de administratie is voor het bedrijfsleven echter niet meer dan een aanwijzing zonder juridische verankering. Toch is een duidelijke handleiding ook voor de bedrijven noodzakelijk omdat het beleid inzake het "afkoppelen" bij hen overkomt als onduidelijk en soms eerder blijkt gevend van willekeur.

[6] **Vormelijk en inhoudelijk nog niet af.** De MiNa-Raad stelt vast dat de handleiding vormelijk nog niet voldoet. Ze gaat wel uit van een aantal principes, maar die principes worden niet vertaald in een bruikbare handleiding. Het is de Raad opgevallen dat zowel de hoorzittingen in de schoot van de MiNa-Raad als de provinciale infodagen interessante en noodzakelijke aanvullingen bleken om de nuances van de handleiding enigszins te kunnen vatten. Dit bewijst alvast dat de handleiding vormelijk grondig moet bijgesteld worden. Gelet op de opmerkingen van de Raad (zie verder) is ook een inhoudelijke bijsturing gewenst.

De Raad stelt ook vast dat de gemeenten die ook een partner zijn in het waterzuiveringsbeleid niet betrokken zijn bij de handleiding.

De Raad suggereert dat beslissingsbomen met een begeleidende toelichting worden gemaakt. In de toelichting kan duidelijk omschreven worden welke interpretatie mogelijk is in geval van twijfel en welke instantie(s) knopen moet(en) doorhakken. Tenslotte zijn nog teveel principes onbeslecht. Een handleiding moet uitgaan van duidelijke keuzes.

[7] **Optimalisatie RWZI's is meer dan beleidsaanpak bedrijfsafvalwater.** De MiNa-Raad wijst er op dat de beleidsaanpak van bedrijfsafvalwater slechts één element is van verschillende die belangrijk zijn voor de optimalisatie van RWZI's. De Raad denkt daarbij zeer expliciet aan:

- door procesingrepen minder water vervuilen;

7) Hoorzitting op 13 maart 2001 met: Coördinator milieureglementering • De heer Norbert Van Belle en
 • De heer Frans Wambacq, VMM en Stefan Kestens, verant- mevrouw Ina Vannijvel (Janssen
 Afdelingshoofd AMINAL Afdeling woordelijke voor RWZI-vergunnin- Pharmaceutica)
 Milieuvergunningen; gen VMM • De heer Marc De Maeseener,
 • De heren Freddy Van den Bossche, Hoorzitting 20 maart 2001 met: Directeur Exploitatie AQUAFIN NV

- hergebruik van water voor laagwaardige toepassingen (tweedecircuitwater) binnen het bedrijf (interne recyclage) of door een naburig bedrijf (externe recyclage);
- afkoppelen van regenwater voor hergebruik of infiltratie;
- uitbouw en optimalisering van gescheiden rioleringsstelsels;
- sanering van overstorten;
- ...

De Raad waarschuwt in dat verband voor een ad hoc-beleid dat slechts bepaalde problemen zou aanpakken en andere ongemoeid laten. Bijgevolg dringt de Raad aan op gelijkwaardige strategieën om de andere elementen die nadelig zijn voor de optimale werking van RWZI's gelijkwaardig en zo mogelijk gelijktijdig aan te pakken. Deze strategieën moeten ook passen in het aangekondigde "Kaderdecreet integraal waterbeleid". De voorstellen voor optimalisatie van RWZI's zijn nuttig en wenselijk, maar het kaderdecreet is minstens even noodzakelijk.

[8] **Integraal waterbeleid mede als basisvoorwaarde.** De Raad stelt vast dat de afweging om bedrijven al dan niet op een RWZI te laten aansluiten gebaseerd is op RWZI-eigen criteria (capaciteit) en bedrijfseigen criteria (onder andere N-componenten). De Raad vindt dit onvoldoende in het kader van integraal waterbeleid. Andere elementen die in de afweging moeten opgenomen worden zijn ondermeer:

- het kunnen aantonen dat maximale inspanningen zijn geleverd om regenwater en afvalwater te scheiden;
- het kunnen aantonen dat maximale inspanningen zijn geleverd om het afvalwater te hergebruiken binnen of buiten het eigen bedrijf rekening houdend met BBT;
- het beschikken over een waterbalans (per bedrijf of per cluster van bedrijven, bv. een bedrijventerrein);
- omgevingsfactoren die er bijvoorbeeld toe zouden leiden dat een lozing ter hoogte van het bedrijfsterrein een meer negatieve ecologische impact heeft op de ontvangende waterloop dan een lozing op een collectief systeem dat afvoert naar een benedenstrooms ingeplante RWZI.

2.3. Concrete opmerkingen

[9] **Positieve punten.** De Raad vond in de handleiding heel wat positieve punten terug die hij dan ook graag wil ondersteunen. Vermeldenswaard zijn:

- de combinatie van de cyclische herzieningen van de milieuvergunningen omwille van de implementatie van de EU-Richtlijnen gevaarlijke stoffen, IPPC en stedelijk afvalwater in één gelijktijdige herziening per lozingsvergunning;
- dat er een nutriëntverwijdering wordt opgelegd aan alle RWZI's die afvalwater van p-bedrijven behandelen omdat die bedrijven bij lozing op oppervlaktewater ook de nutriëntenverwijdering opgelegd zou worden;

- dat de lozing van bedrijfsafvalwater op riolering aan dezelfde normen inzake gevaarlijke stoffen onderworpen is als de rechtstreekse lozing op het ontvangende oppervlaktewater. De Raad vindt dit vanuit milieuoogpunt positief maar stelt vast dat het voor de gebruiker tot een aantal belangrijke bedrijfsconsequenties leidt, die niet altijd even vanzelfsprekend lijken;
- het gebruik van rioleringen van een bedrijventerrein toe te laten zodat gezamenlijke inspanningen voor het zuiveren van afvalwater door bedrijven meer mogelijkheden krijgen;

[10] **Correctere afbakening van P-bedrijven.** De Raad is het er in principe mee eens dat een onderscheid gemaakt wordt tussen prioritaire P-bedrijven en andere bedrijven wat betreft de urgentie waarmee de (mogelijke) impact van de lozing van hun afvalwater bekeken en geoptimaliseerd wordt. Dit betekent dat in tweede orde ook de situatie van niet-P-bedrijven bekeken en geoptimaliseerd moet worden.

De definitie van P-bedrijven moet echter juridisch onderbouwd worden en mag geen administratieve rekenregel zijn. Ten gronde is de Raad ook niet zo gelukkig met een afweging op basis van de N1, N2 en N3-componenten van de heffingsformule. De Raad heeft immers herhaaldelijk de herziening gevraagd van de heffingsformule omdat hij twijfelt aan de evenwichtige afweging tussen de N-componenten en van de verontreinigende stoffen binnen de componenten⁸. Derhalve gaat de Raad ervan uit dat de N-componenten in hun huidige uitwerking nog slechts een beperkte levensduur hebben en dat hij zich binnenkort over een voorstel voor een vernieuwde heffingsregeling kan uitspreken. Op termijn zou dit betekenen dat de definitie van “P-bedrijf” wijzigt of niet meer gelinkt is met de N-componenten uit de heffingsformule.

Verder pleit de Raad voor het sensibiliseren van alle betrokken doelgroepen om te voorkomen dat het etiket “P-bedrijf” als stigmatiserend ervaren wordt.

[11] **Abnormaal verdund afvalwater.** De MiNa-Raad benadrukt nogmaals dat rioollozende bedrijven alle stoffen uit het afvalwater moeten verwijderen die

- schadelijk zijn voor het waterzuiveringsproces en de slibverwerking op de RWZI of
- die niet verwijderd kunnen worden op de RWZI en schadelijk zijn voor het ecosysteem van het ontvangende water.

Alhoewel de Raad daarvoor de absolute voorkeur geeft aan productieprocesgeïntegreerde maatregelen, zullen end-of-pipe technieken in sommige gevallen toch nodig zijn. Indien de aanpak op bedrijfsniveau bijgevolg berust op het exploiteren van een voorzuivering als end-of-pipe techniek, dan stelt de MiNa-Raad vast dat er in bepaalde situaties een tegenstrijdigheid kan ontstaan tussen het voorzuiveren van bedrijfsafvalwater en het verbod om voorgezuiverd bedrijfsafvalwater dat als abnormaal verdund wordt beschouwd, te lozen op de riolering⁹.

8) MiNa-Raad, Advies van 4 november 1993 inzake het instrument afvalwater- heffingen op verontreiniging door zware metalen voor bedrijven, afl. 1993/6c

[12] **Vergoeding van de exploitatiekosten via de heffingsregeling.** De Raad stelt vast dat de vergoeding van de exploitatiekosten via de heffingsregeling een aantal concrete problemen oplevert:

- Het is zeer onduidelijk in welke mate de heffingen overeenstemmen met de exploitatiekosten voor collectering, waterzuivering en slibverwerking;
- Chemische, fysische of biologische eigenschappen van afvalwater die begroot worden in de heffingsformule zijn een aanwijzing maar geen absoluut gegeven inzake de behandelbaarheid van het afvalwater. Zelfs met uitbreiding van het aantal parameters in de heffingsformule bestaat daarover geen zekerheid. Stoffen die inhiberend of stimulerend zijn voor het waterzuiveringsproces kunnen nog steeds aan de aandacht ontsnappen;
- Bedrijven en gezinnen betalen via de heffing enkel voor de exploitatiekosten en niet voor de afschrijving van de investeringskosten van de gewestelijke of gedecentraliseerde overheden. Dit betekent niet alleen dat de investering gedragen wordt door de gemeenschap, maar ook dat er tussen bedrijven een grond van concurrentieel voor- of nadeel geschapen wordt;
- Aangezien enerzijds de NV AQUAFIN vrijgesteld is van heffingen voor de lozing van het effluent op oppervlaktewater en anderzijds op oppervlaktewater lozende bedrijven met een eigen waterzuivering toch die heffing moeten betalen, wordt ook hier een concurrentieel voor- of nadeel gecreëerd. De Raad pleit daarom nogmaals voor het invorderen van heffingen op de lozingen van RWZI's.

[13] **Berekening van de heffing rekening houdend met de zuiverbaarheid van het bedrijfsafvalwater.** De vergoeding van de exploitatiekosten via de bestaande heffingsformule houdt geen rekening met alle inhiberende of stimulerende stoffen voor het waterzuiveringsproces in het afvalwater. Deze manier van aanpakken is ook de reden voor de vrij arbitraire aanpak van abnormaal gezuiverd afvalwater dat niet op het riool geloosd mag worden. Derhalve stelt de Raad voor dat voor de lozing van bedrijfsafvalwater op de rioleling rekening zou gehouden worden met een "zuiverbaarheidsfactor", m.a.w. een factor die aangeeft in welke mate het bedrijfsafvalwater op een RWZI zuiverbaar is en in hoeverre het van invloed is op het zuiveringsproces voor het huishoudelijk afvalwater¹⁰. Daarvoor zou een procedure moeten vastgelegd worden vanaf de monsternamen, de bepaling van de "zuiverbaarheidsfactor" op laboschaal en de berekening van de heffing.

Deze manier om de kosten voor waterzuivering te vergoeden komt zeker in aanmerking bij een contractuele relatie tussen de beheerder(s) van de waterzuiveringsinfrastructuur en lozer. Deze vergoeding staat echter los van een eventuele regulerende heffing voor de lozing van het gezuiverde afvalwater.

9) In bepaalde gevallen is het zeer moeilijk om afvalwater dermate voor te behandelen dat voornamelijk de afbreekbare vracht naar de RWZI gaat en dat alleen de schade-

lijke en gevaarlijke stoffen in de voorzuivering worden weerhouden.

10) De MiNa-Raad denkt daarbij o.a. aan de gehanteerde verhoudingen bij de afweging voor het al

dan niet toestaan van een lozing van bedrijfsafvalwater op de rioleling, m.n. BOD/COD, BOD/N, BOD/P.

- [14] **Synergie op bedrijfsniveau.** Op het niveau van bedrijven is het zoeken naar synergie voor de zuivering van bedrijfsafvalwater wenselijk. Na alle mogelijkheden tot hergebruik binnen hetzelfde bedrijf ziet de Raad hiervoor een prioriteitenvolgorde:
- hergebruik van bedrijfsafvalwater door een ander bedrijf;
 - hergebruik van (gedeeltelijk) gezuiverd afvalwater door een ander bedrijf;
 - het uitbouwen van installaties voor gezamenlijke aanvoer en verwerking van bedrijfsafvalwater op een IWZI of een RWZI.

De afweging voor een dergelijke synergie kan gebaseerd zijn op verschillende criteria zoals milieuoverwegingen, ruimtebesparing, kostenefficiëntie, toepassing BBT,... Voor de MiNa-Raad is het vanzelfsprekend dat milieuoverwegingen ofwel de drijfveer voor de synergie zijn, ofwel, indien andere criteria de drijfveer zouden zijn, dat milieu het belangrijkste afwegingskader is.

Vanaf de ontwikkeling en inrichting van nieuwe industrieterreinen tot aan het verlenen van concessies of het verkopen van de percelen moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid van gezamenlijke oplossingen voor de afvalwaterproblematiek. Dit kadert in een algehele aanpak van verduurzaming van bedrijventerreinen en moet ook kaderen in een visie op integraal waterbeleid. De Raad pleit ervoor dat beheerders van bedrijventerreinen voor het ontwikkelen of uitbreiden van een bedrijventerrein een *handleiding voor terreinbeheerders* zouden opvolgen die door de overheid wordt uitgewerkt. Deze handleiding omvat een concrete beschrijving van de strategie die zal ontwikkeld worden om regenwater af te koppelen, regenwater te hergebruiken, het overschot aan regenwater (plaatselijk) te infiltreren, gezamenlijke waterzuiveringsystemen op te zetten, tweedecircuitwatersystemen op te zetten, ... Om de invulling van de handleiding verder te stofferen vraagt de MiNa-Raad dat de Vlaamse overheid een aantal proefprojecten zou opzetten die breder gaan dan duurzaam waterbeleid, m.n. tot de duurzame inrichting van bedrijventerreinen.

De inplanting van een dergelijke IWZI dient te gebeuren binnen de afbakening van het industrieterrein. De mogelijkheid tot een gezamenlijke aanpak van industrieel en huishoudelijk afvalwater mag geen aanleiding zijn om beslag te leggen op oppervlakte binnen andere ruimtelijke bestemmingen om zo de netto oppervlakte aan bedrijventerreinen te verhogen.

- [15] **Geen verdunning.** De MiNa-Raad heeft zich in het verleden herhaaldelijk en unaniem gekant tegen het principe “dilution is the solution for pollution” wanneer het om de verwerking van vaste afvalstoffen ging¹¹. De Raad trekt dit principe consequent door naar de andere milieucompartimenten water en lucht.

¹¹ MINA-RAAD, Advies van 2 juni 1994 over het ontwerp van beleidsnota inzake de verwijdering van RWZI-slib en het ontwerp Slibafvoerplan Vlaanderen, afl. 1994/7 over het Ontwerp uitvoeringsplan organisch biologisch afval 1999-2003, afl. 1999/11

Deze stellingname stemt overeen met het principe dat bedrijven met gevaarlijke, niet-afbreekbare of voor de zuiveringsprocessen schadelijke stoffen in het afvalwater, maatregelen moeten nemen om de lozing van die stoffen op de riolering te voorkomen of te beperken tot het niveau dat geldt voor lozing in het ontvangende oppervlaktewater.

Een andere consequentie van dit standpunt is dat ook bedrijven die op een gezamenlijke RWZI lozen met dit principe rekening moeten houden. Dit impliceert dat:

- gevaarlijke stoffen die schadelijk zijn voor de zuiveringsprocessen in principe moeten verwijderd worden uit het afvalwater dat door een individueel bedrijf op het gezamenlijk systeem geloosd wordt;
- gevaarlijke stoffen die niet afbreekbaar zijn hetzij vooraf moeten verwijderd worden, hetzij gezamenlijk kunnen verwijderd worden indien de verschillende afvalwaters van de verschillende bedrijven dergelijke gevaarlijke stoffen bevatten die met dezelfde techniek gezamenlijk verwijderd worden.

[16] Eenvormigheid in overeenkomsten tussen bedrijven en de overheid. Bedrijven kunnen onder bepaalde voorwaarden overeenkomsten afsluiten met de NV AQUAFIN om:

- een RWZI uit te breiden;
- een riolering of collector voor bedrijfsafvalwater aan te leggen;
- een effluentleiding aan te leggen.

De Raad gaat akkoord dat deze overeenkomsten inhouden dat de bedrijven alle kosten voor de uitvoering van de werken dragen en toch geen eigenaar worden van de installaties. Bedrijven die dergelijke overeenkomsten aangaan moeten echter de gebruiksgarantie krijgen tot het einde van de overeenkomst en mits steeds aan de voorwaarden van de overeenkomst wordt voldaan. Daarnaast moet dit ook inhouden dat een bijdrage aan de investering impliceert dat zij niet moeten bijdragen aan de afbetaling van de investeringen die zij mee hebben gedragen. Dit betekent bijvoorbeeld dat een verhoging van de heffingsvoet met de investeringskosten hiermee rekening houdt.

Tenslotte moet er ook op gewezen worden dat mits aan de voorwaarden voldaan is voor het aanleggen van rioleringen of effluentleidingen ook de gemeentebesturen zouden kunnen optreden. De Raad is voorstander om de overeenkomsten op dezelfde eenvormige principes uit te bouwen.

[17] **Openbaarheid rond contracten tussen de overheid en bedrijven.** Aangaande de toepassing van openbaarheid van bestuur op de contracten tussen de overheid en bedrijven dringt de MiNa-Raad aan dat de geaggregeerde gegevens uit de contracten openbaar zouden zijn. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door opname van de gegevens in een jaarverslag al dan niet geïntegreerd in bekkenbeheerplannen.